

Vergaderjaar 2019–2020

32 793

Preventief gezondheidsbeleid

Nr. 454

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 oktober 2019

Hierbij informeer ik u over de financiële verplichtingen die dit jaar zijn aangegaan voor activiteiten uit het Nationaal Preventieakkoord, conform mijn toezegging in de voortgangsbrief van 13 juni 2019 (Kamerstuk 32 793, nr. 391).

Ik verwacht in 2019 € 27 miljoen te verplichten. Het budget komt voort uit de middelen die vanuit het Regeerakkoord beschikbaar zijn gesteld voor het Nationaal Preventieakkoord en voor effectieve interventies. De financiële verplichtingen waar in het akkoord afspraken over zijn gemaakt, betreffen deels nieuwe acties en deels een intensivering van goed lopende programma's. Ik licht in deze brief de aangegane verplichtingen voor 2019 themagewijs toe.

Verplichtingen deelakkoord roken

Deelakkoord roken	€ 8 mln
Stoppen met roken	€ 5,5 mln
Rookvrije kindomgeving	€ 1,9 mln
Rookvrije zorg	€ 0,6 mln

Toelichting

Voor stoppen met roken is een meerjarige massamediale campagne in voorbereiding (€ 2 mln). Rookvrij opgroeien en niet roken in auto's krijgen hierin een plek. Daarnaast wordt met publieksinformatie zowel de roker geïnformeerd over wat hij of zij kan doen om te stoppen, als ook de professional zodat deze kan helpen bij het stoppen (€ 2 mln). Activiteiten zijn onder andere de intensivering van www.ikstopnu.nl en de gratis Stoplijn (0800–1995) voor informatie en advies over stoppen met roken, en de ondersteuning van de Taskforce Rookvrije Start, de huisartsen en de bedrijfsartsen. Verder heb ik, gezamenlijk met de gezondheidsfondsen

KWF, Longfonds en de Hartstichting, de campagne Stoptober een extra impuls gegeven.

De middelen voor een rookvrije kindomgeving worden ingezet voor ondersteuning van belangenorganisaties die met hun leden werken aan een rookvrije speel- en sportomgeving. Daarnaast krijgen gemeenten ondersteuning voor het bereiken van een rookvrije generatie. De uitvoering hiervan gebeurt door de VNG en GGD GHOR.

De middelen voor rookvrije zorg zijn bestemd voor koepels in de zorg om de zorg in de GGZ, de verslavingszorginstellingen en de algemene en de academische ziekenhuisinstellingen rookvrij te maken. Koepels zijn verantwoordelijk voor het aanjagen van hun achterban en kunnen instellingen zowel procesmatig als inhoudelijk ondersteunen bij het rookvrij worden. Daarnaast hebben zij de taak op zich genomen om de rest van de zorg ook rookvrij te maken. Verder worden er diverse tools ontwikkeld, variërend van een stappenplan rookvrije zorgorganisaties, een wachtkamerfilmje tot een instructie nicotinepleisters plakken. Deze tools zullen eind van dit jaar via een website beschikbaar komen voor de gehele zorg.

Verplichtingen deelakkoord overgewicht

Deelakkoord overgewicht	€ 9,5 mln
Gezonde voeding	€ 2 mln
Gezonde omgeving en zorg	€ 7 mln
Meer sporten en bewegen	€ 0,5 mln

Toelichting

Voor gezonde voeding worden twee jaar op rij 500 watertappunten gerealiseerd. Het Voedingscentrum zal een Schijf van Vijf campagne realiseren en de voorbereidingen treffen voor het nieuwe voedselkeuzelogo en een nieuw systeem voor productverbetering.

Voor een gezonde omgeving en zorg wordt € 3 mln geïnvesteerd in gezondere scholen, sportomgevingen, tankstations, werkomgevingen, schoolkantines, ziekenhuizen en dagattracties. Hierdoor wordt op vele plekken de gezonde keuze gemakkelijker en vanzelfsprekender, bijvoorbeeld in 2500 sportkantines. Een kwart van het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs zal in 2020 de ondersteuning van Gezonde School gebruiken. Ook worden extra opvangorganisaties getraind tot «Gezonde Kinderopvang», zodat uiteindelijk volgend jaar het doel van 50% van alle opvanglocaties bereikt wordt. De JOGG-aanpak wordt met € 1,2 mln geïntensiveerd zodat nog meer gemeenten aan de slag kunnen om hun buurten gezonder te maken. Bij 28 JOGG-gemeenten zien we inmiddels een daling van de BMI bij de jeugd.

Daarnaast wordt € 2,7 mln verplicht om de zorg en ondersteuning waarbij overgewicht of obesitas een rol speelt, fors te verbeteren. Een sluitende keten voor de jeugd met obesitas wordt hiertoe onder andere ontwikkeld en in gemeenten toegepast. Tevens wordt de multidisciplinaire richtlijn obesitas geactualiseerd. Tenslotte wordt een landelijk gedragen aanpak gerealiseerd om een trendbreuk te bewerkstelligen in de toename van het aantal mensen met diabetes type 2.

Voor de uitvoering en financiering van een deel van de acties in het kader van meer sporten en bewegen is aansluiting gezocht bij de thema's «inclusief» en «vaardig in bewegen» uit het Sportakkoord. Er komt extra

ondersteuning voor kinderen met motorische problemen en mensen met een verstandelijke beperking.

Verder wordt geïnvesteerd in een betere aansluiting tussen de sport- en bewegingsmogelijkheden in het publieke domein en de zorg. De Vereniging Sport en Gemeenten (VSG), sportbonden en andere partijen hebben hierbij een rol om kennis te verspreiden. Daarnaast wordt er geïnvesteerd in landelijke initiatieven om de laagdrempelige manier van bewegen verder te laten groeien: actiever van en naar werk gaan en kinderen die veilig en gezond naar school kunnen fietsen en lopen.

Verplichtingen deelakkoord problematisch alcoholgebruik

Deelakkoord problematisch alcoholgebruik	€ 7 mln
Alcohol en de school- en studieomgeving	€ 1,1 mln
Bewustwording en vroegsignalering	€ 3,9 mln
Marketing alcoholhoudende drank	€ 0,4 mln
Naleving en handhaving bij leeftijdsgrens en dronkenschap	€ 0,9 mln
Een gezonde sportomgeving	€ 0,7 mln

Toelichting

De middelen voor alcohol en de school- en studieomgeving worden geïnvesteerd in de Gezonde School en in de verkenning van alcoholbeleid in het hoger onderwijs. Zo worden nieuwe effectieve interventies toegevoegd aan de Gezonde School-aanpak en wordt er in het basisonderwijs meer voorlichting aan ouders gegeven. Daarnaast gaan middelbare beroepsopleidingen tijdens hun lessen Vitaal Burgerschap gebruik maken van Test Je Leefstijl en wordt er een landelijke monitor uitgevoerd om het drinkgedrag en de sociale norm hieromtrent onder studenten in het hoger en wetenschappelijk onderwijs in kaart te brengen. Ook wordt met brancheorganisaties uit het onderwijs verkend hoe effectief alcoholbeleid in deze sectoren eruit zou moeten zien.

De middelen die verplicht zijn voor bewustwording en vroegsignalering worden op verschillende manieren geïnvesteerd. Zo worden de campagnes «NIX zonder ID» van NIX 18 en de IK PAS campagne om 30 of 40 dagen niet te drinken, geïntensiveerd. Daarnaast wordt het samenwerkingsverband vroegsignalering versterkt en worden zorgprofessionals ondersteund bij de inzet van de interventie «alcoholvrij zwanger».

Met de middelen voor marketing van alcoholhoudende drank wordt onder andere onderzoek uitgevoerd naar het bereik en de beïnvloeding van jongeren door alcoholreclame en -uitingen, naar de afhankelijkheid van de alcoholindustrie in de sportsectoromgeving, naar de bestaande Alcoholcode en naar Minimum Unit Pricing. Ook wordt een onderzoeksagenda opgesteld over het effect van alcoholmarketing op problematisch alcoholgebruik.

Voor de naleving en handhaving bij leeftijdsgrens en dronkenschap worden dit jaar e-learning modules ontwikkeld voor alcoholverstrekkers en handvatten voor risicogericht toezicht opgesteld voor gemeenten. In horeca en supermarkten worden pilots voorbereid. Tevens is een nalevingsonderzoek uitgevoerd. Bij de uitgaven staat voorop wat de effectiviteit en de draagkracht is van de organisatie. Daarom vindt er bij acties waarbij alcoholverstrekkers of -producenten betrokken zijn, cofinanciering plaats.

De middelen voor een gezonde sportomgeving worden geïnvesteerd in modelkantines en de begeleiding van sportverenigingen.

Verplichtingen overige uitgaven

Overige uitgaven	€ 2,5 mln
Lokale afspraken	€ 1,5 mln
Monitoring	€ 0,5 mln
Effectieve interventies	€ 0,5 mln

Toelichting

De VNG ondersteunt (samenwerkende) gemeenten bij het maken van lokale afspraken om roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik terug te dringen.

Voor de monitoring van het Nationaal Preventieakkoord rapporteert het RIVM jaarlijks over de voortgang van de uitvoering van de maatregelen en brengt tevens een aantal relevante leefstijlindicatoren in beeld die betrekking hebben op de drie thema's. In mei 2020 zal de eerste voortgangsrapportage verschijnen, dit jaar vinden de voorbereidingen plaats.

Een deel van het budget voor effectieve interventies (dat niet specifiek verbonden is aan de thema's roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik) is voor innovatieve toepassingen (zoals e health voor preventie).

Tot slot

Ik vertrouw erop dat ik u met deze brief voldoende inzicht heb geboden in hoe de middelen uit het Regeerakkoord voor het Nationaal Preventieakkoord in 2019 zijn verplicht. Ik zal u voor het eind van dit jaar berichten over de voortgang van de uitvoering van het Nationaal Preventieakkoord.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
P. Blokhuis